

Anno 2025 is een zwangerschapstest een zinloze test

Trudy Dehue stelt dat concept-creep door ultra-vroege zwangerschapstesten leidt tot het vroeger definiëren van een zwangerschap. Het einde daarvan wordt dan gedefinieerd als een abortus met een gestegen aantal geregistreerde abortus tot gevolg. Deze stijging betreft dus vooral vroege zwangerschappen. Dit leidt tot morele verontwaardiging en de zeggenschap over hun eigen lichaam rondom de zwangerschap voor vrouwen* wordt ter discussie gesteld.

De waarde van de zwangerschapstest en de registratie daaromtrent moeten we met voorzichtigheid interpreteren. Het zou ons sieren als we meer aandacht besteden aan de ervaringen van vrouwen dan aan registraties. Anno 2025 heeft de zwangerschapstest immers een andere waarde dan ten tijde van diens ontwikkeling. De Predictortest is in 1967 bedacht door Margret Crane. Haar leek deze zelftest nuttig, zodat vrouwen niet afhankelijk waren van een arts voor het vaststellen van een zwangerschap. Dit idee stuitte op weerstand bij Organon, het bedrijf waar zij werkte, zodat de test uiteindelijk pas beschikbaar kwam in 1977. Saillant detail is dat Crane niets heeft verdiend aan haar patenten van deze test. Anno 2025 zijn de mogelijkheden voor testen in de zwangerschap meer uitgebreid dan in de jaren zestig. Dit verandert het nut van een (vroege) zwangerschapstest. In de praktijk zou een test relevante informatie moeten toevoegen en behulpzaam zijn voor besluitvorming. Eigenlijk heb je geen zwangerschapstest nodig om vast te stellen of er aanwijzingen zijn voor een vroege zwangerschap, aangezien fysieke verschijnselen van je lichaam daar al aanwijzingen voor geven. Of die verschijnselen weer spontaan verdwijnen of uiteindelijk leiden tot de geboorte van een kind, is zo vroeg nog niet vast te stellen. De meeste “zwangerschappen” verdwijnen weer uit zichzelf (vaak voor het uitblijven van de menstruatie). Hoewel het aantal geboren kinderen of het aantal zwangerschapsafbrekingen redelijk betrouwbaar vast te stellen is, is de interpretatie van zo'n getal niet neutraal. Als reactie op de stijgende cijfers van zwangerschapsafbrekingen wordt vaak morele verontwaardiging geuit, terwijl een andere interpretatie kan zijn dat er sprake is van toegenomen autonomie van vrouwen en dat dit juist toegejuicht zou moeten worden. In 1971 schreef Judith Jarvis Thomson *A defense of abortion* en haar overwegingen blijken nog steeds

actueel. In haar artikel verdedigt zij de positie dat de autonomie van de zwangere boven het recht op leven van de foetus gaat. Een zelftest voor zwangerschap zou vrouwen kunnen helpen deze autonomie uit te oefenen in plaats van afhankelijk te zijn van een arts. Echter, een vroege zwangerschapstest heeft anno 2025 weinig meerwaarde. Een positieve test bevestigt de waarneming van de symptomen van haar lichaam voor een vrouw, maar voorspelt weinig over de uitkomst van de zwangerschap. Een echoscopie is momenteel de gouden standaard om een zwangerschap te beoordelen, maar deze waardevolle informatie kunnen we helaas pas enkele weken na het uitblijven van de menstruatie verkrijgen. Het beoordelen van de status van de zwangerschap bij een zeer vroege termijn is alleen van belang in specifieke situaties, bijvoorbeeld bij een buitenbaarmoederlijke zwangerschap. Tot die tijd weet een vrouw aan de hand van de symptomen wel dat ze zwanger is, maar niet wat de uitkomst van die zwangerschap zal zijn. Het is voorstelbaar dat bij het ongewenst ontstaan van de zwangerschap de betrokken vrouw niet gaat wachten.

Hoe de uitkomst van vroege zwangerschappen geregistreerd gaat worden en hoe deze registratie geïnterpreteerd wordt, is niet neutraal. Misschien moeten we deze interpretatie allereerst aan de vrouwen zelf vragen. Morele verontwaardiging kunnen we volgens mij beter reserveren voor andere situaties dan een virtueel gestegen aantal zwangerschapsafbrekingen. Denk bijvoorbeeld aan de gebrekkige toegang tot goede zorg, waardoor vrouwen ernstige nadelige consequenties ondervinden tot aan overlijden toe (Calvert, 2018) en de mate waarin abortuszorg onder druk staat, ook in Nederland.

* Waar in dit stuk vrouw staat, wordt eenieder die zwanger kan worden bedoeld.

*Dr. M. Caroline Vos, gynaecoloog, epidemioloog en filosoof, Elisabeth-Tweesteden Ziekenhuis Tilburg.
E-mail: c.vos@etz.nl*

Literatuur

- Calvert C, Owolabi O O, Yeung F, Pittrof R, Ganatra B, Tunçalp Ö, ... & Filippi V. The magnitude and severity of abortion-related morbidity in settings with limited access to abortion services: a systematic review and meta-regression. *BMJ global health* 2018; 3(3), e000692.
- Thomson J J. A defense of abortion. *Philosophy and Public Affairs* 1971;1 (1):47-66.
- https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Crane